

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.2.11.2023

Pan
Marcin Gierczak
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Radomiu
ul. B. Limanowskiego 134
26-612 Radom

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/003 – Działania wybranych organów administracji publicznej na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy
w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu (dalej: MOPS), ul. B. Limanowskiego 134, 26-612 Radom ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Gierczak, Dyrektor MOPS w Radomiu, od 29 stycznia 2016 r. (dalej: Dyrektor MOPS)
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty.
Okres objęty kontrolą	Od 24 lutego 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce, tj. do 7 lipca 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	Andrzej Brunejko, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr KAP/66/2023 z 15 czerwca 2023 r. Bartosz Mięsak, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr KAP/67/2023 z 15 czerwca 2023 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ MOPS jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Radomia.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność MOPS w zakresie udzielania pomocy obywatelom Ukrainy w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę⁴ (dalej: świadczenie pieniężne).

Uzasadnienie
oceny ogólnej

MOPS prawidłowo realizował zadania związane z przyjmowaniem wniosków o wypłatę świadczenia pieniężnego i wypłatą świadczeń. Badane wnioski, na podstawie których wypłacono świadczenia pieniężne, zostały rzetelnie zweryfikowane. Wypłata następowała na wskazane we wniosku konto bankowe i została prawidłowo ujęta w księgach rachunkowych.

Wszystkie badane decyzje o odmowie wypłaty świadczenia pieniężnego zostały wydane przez MOPS w terminie wynikającym z ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵ (dalej: KPA) oraz zawierały elementy wymagane przepisami przywołanej ustawy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty

Opis stanu
faktycznego

Prezydent Miasta Radomia, na podstawie art. 31 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁶ (dalej: ustawa o pomocy), upoważnił Dyrektora oraz pracowników MOPS do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia pieniężnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

(akta kontroli str. 5-8)

W 2022 r. do MOPS złożono łącznie 2318 wniosków o wypłatę świadczenia pieniężnego, z czego 2281 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie (obejmowały one 4225 osób), w 25 przypadkach wydano decyzje o umorzeniu postępowania (m.in. z uwagi na rezygnację wnioskodawcy z ubiegania się o wypłatę świadczenia), w 12 przypadkach odmówiono przyznania świadczenia. Wydatki z tytułu wypłaty świadczenia pieniężnego wyniosły 1 267,5 tys. zł. Koszty obsługi świadczenia wyniosły 25,3 tys. zł i były zgodne z art. 31 ust. 9 ustawy o pomocy.

W 2023 r. (do 30 kwietnia) złożono łącznie 109 wniosków o przyznanie świadczenia pieniężnego, z czego 108 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie (obejmowały one 166 osób), w jednym przypadku wydano decyzję o umorzeniu postępowania. Wydatki z tytułu wypłaty świadczenia pieniężnego wyniosły 49,8 tys. zł. Według stanu na 30 kwietnia 2023 r. MOPS nie wykazał kosztów obsługi świadczenia.

(akta kontroli str. 9, 168-185)

Dyrektor MOPS wyjaśnił, że *Wysokość środków na wypłatę świadczenia szacowano w pierwszych dniach na podstawie informacji zbieranych przez Dział Pracy Socjalnej z punktów udzielających wsparcia obywatelom Ukrainy. W kolejnych miesiącach liczba wniosków znacznie zmalała. Wówczas wysokość środków szacowano na podstawie liczby osób korzystających w poprzednich miesiącach, liczby złożonych wniosków oraz sporządzano zaangażowania środków w systemie Pomost STD.* Wskazał ponadto, że pracownicy socjalni pełnili dyżury w punkcie pomocy

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 103, ze zm.

obywatelom Ukrainy, w trakcie których informowali o możliwości uzyskania wsparcia. Dyżury pełnione były przez 7 dni w tygodniu, a pracownicy Działu Pracy Socjalnej pełnili dyżury w Urzędzie Stanu Cywilnego (dalej: USC), gdzie obywatele Ukrainy otrzymywali nr PESEL. Dawało to możliwość złożenia wniosku o wypłatę świadczenia pieniężnego bezpośrednio po uzyskaniu nr PESEL. Pracownicy MOPS wspólnie z pracownikami USC wykorzystującymi mobilne urządzenie do nadawania nr PESEL, dojeżdżali do miejsc zbiorowego zakwaterowania obywateli Ukrainy informując o możliwości uzyskania wsparcia oraz przyjmując ww. wnioski. Wszystkie osoby składające wnioski o wypłatę ww. świadczenia miały założone konta bankowe i były informowane, że pomoc zostanie przekazana na wskazane konto niezwłocznie po otrzymaniu środków od Wojewody.

(akta kontroli str. 10-14)

O możliwości uzyskania wsparcia informowano również poprzez stronę internetową MOPS, gdzie zawarto informacje w języku polskim i ukraińskim o możliwości uzyskania świadczenia pieniężnego oraz warunkach wypłaty. Ponadto przygotowano ulotki informujące o możliwości uzyskania wsparcia, które zamieszczone były w widocznych miejscach w Zespołach Pracy Socjalnej budynku MOPS.

MOPS nie stwierdził przypadków nienależnej wypłaty ww. świadczenia pieniężnego.

(akta kontroli str. 13-14, 161-167)

Wzór wniosku o wypłatę świadczenia pieniężnego MOPS otrzymał od Wojewody Mazowieckiego 16 marca 2022 r. Formularz wniosku był sporządzony w dwóch językach: polskim i ukraińskim.

(akta kontroli str. 12)

Badanie próby 15 spraw z 2022 r.⁷ zakończonych przyznaniem świadczenia pieniężnego oraz pięciu spraw z 2022 r.⁸, które zakończyły się wydaniem decyzji administracyjnej o odmowie wypłaty ww. świadczenia wykazało, że:

- złożone wnioski były zgodne z otrzymanym wzorem i zawierały wymagane art. 31 ust. 5 ustawy o pomocy informacje, w szczególności dane osób składających wniosek lub dane osób uprawnionych, adres pobytu, nr rachunku bankowego, na który była przekazywana kwota, powiadomienie o nadaniu PESEL,
- na każdym wniosku wskazywano m.in. datę wjazdu obywatela Ukrainy na terytorium RP oraz jego PESEL,
- sprawy rozpatrzone pozytywnie oraz decyzje odmawiające przyznania świadczenia wydane zostały przez pracowników MOPS posiadających stosowne upoważnienie,
- świadczenia zostały przekazane osobom wskazanym we wnioskach na wskazany nr rachunku bankowego w terminie od trzech do 25 dni od momentu wpłynięcia wniosku,
- wypłata świadczeń została prawidłowo ujęta w księgach rachunkowych MOPS,
- wydane decyzje odmawiające przyznania świadczenia pieniężnego zawierały wszystkie elementy wymagane art. 107 § 1 KPA, w szczególności oznaczenie organu, datę wydania, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie o trybie odwoławczym. Decyzje te zostały wydane w terminie wynikającym z art. 35 § 3 KPA.

Ustalono, że w przypadku czterech z pięciu badanych spraw zakończonych wydaniem decyzji odmawiających przyznania świadczenia pieniężnego MOPS pierwotnie pozytywnie rozpatrzył wnioski o wypłatę świadczenia pieniężnego. W związku z otrzymaniem z banku informacji, że wskazane przez wnioskodawców konta

⁷ Wybranych losowo.

⁸ Do badania losowo wybrano sprawy zakończone wydaniem decyzji w sierpniu oraz w grudniu 2022 r.

bankowe są nieaktywne i brakiem możliwości kontaktu z wnioskodawcami wydano decyzje o odmowie przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego. W uzasadnieniu badanych decyzji wskazano, że po bezskutecznych próbach kontaktu telefonicznego oraz drogą pocztową, uznano iż osoba, która złożyła wniosek o wypłatę świadczenia pieniężnego nie mieszka pod wskazanym adresem. Brak było również możliwości ustalenia miejsca aktualnego pobytu wnioskodawcy. W świetle powyższego organ uznał, iż spełniona została przesłanka z przepisu art. 11 ust. 2 ustawy o pomocy, tj. pobyt wnioskodawcy utracił przymiot legalnego w myśl art. 2 ust. 1 ww. ustawy, a co za tym idzie strona nie mogła być objęta wnioskowaną pomocą.

(akta kontroli str. 15-150, 182-188)

Dyrektor wyjaśnił, że (...) *Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu* pismem z dnia 24 maja 2022 roku (...) wystąpił do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w Warszawie o zajęcie stanowiska w powyższej sprawie. W piśmie tym MOPS podał, że nie ma narzędzi do ustalenia czy Strona opuściła terytorium Polski, a jeśli tak to na jak długo. Dyrektor wyjaśnił ponadto, że w nadesłanej w dniu 2 czerwca 2022 r. odpowiedzi (...) nie wskazano trybu postępowania w powyższych sprawach. W związku z koniecznością zakończenia prowadzonych postępowań, skorzystano z konsultacji z pracownikami Zespołu Obsługi Prawnej w MOPS. Po otrzymaniu stanowiska w tej sprawie, podjęto decyzję o wydawaniu w powyższych sprawach decyzji odmawiających przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł dla obywateli Ukrainy.

(akta kontroli str. 151-160)

IV. Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, września 2023 r.

Kontroler
Andrzej Brunejko
Główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis

.....
podpis